

J. SKOCZYLAS (red.) — Streszczenia referatów Oddziału Poznańskiego Polskiego Towarzystwa Geologicznego, Tom XIV. Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Poznań 2004, 200 str, 117 ilustr.

Recenzowany tom zawiera streszczenia 12 referatów wygłoszonych w 2004 r. na posiedzeniach członków Oddziału Poznańskiego PTG:

- ❑ J. Czerniawska — *Główne strefy depozycyjne w zastoisku fazy gardnieńskiej — dolina dolnej Łupawy;*
- ❑ K. Rotnicki — *Holocenne ingresje i regresje Bałtyku na polskim wybrzeżu środkowym w świetle badań Niziny Gardnieńsko-Łebskiej;*
- ❑ A. Pawuła — *Projekt hydrogeologiczny na Saharze Mauretańskiej;*
- ❑ M. Kędzierski — *Paleogeografia wschodniej części basenu wokółsudeckiego w cenomanie, turonie i koniakum;*
- ❑ J. Wojewoda — *„Wydarzenia” w systemie dolinym górnego odcinka Nysy Kłodzkiej i ich interpretacja neotektoniczna;*
- ❑ S. Uścińowicz — *Zmiany linii brzegowej południowego Bałtyku w późnym glacie i holocenie;*
- ❑ P. Krzywiec — *O stylu strukturalnym ekstensji i inwersji bruzdy śródpolskiej w oparciu o wyniki interpretacji danych sejsmicznych;*
- ❑ J. Kotus — *Wędrówka po wyspach jeziora Titicaca, czyli mechanika zmian kulturowych;*
- ❑ M. Widera, R. Derdowski & R. Karman — *Deformacje tektoniczne w konińsko-turkowskich odkrywkach węgla brunatnego;*
- ❑ J. Wiszniewska — *Co łączy anortozyty ziemskie i księżycowe?;*
- ❑ J. Koziar — *Tensyjny rozwój orogenów śródlądowych. Część I: Mechanizm;*
- ❑ J. Koziar — *Tensyjny rozwój orogenów śródlądowych. Część II: Przykłady regionalne.*

Na końcu tomu podano spis wszystkich 15 referatów przedstawionych w 2004 r. na wspomnianym forum (zatem zawarto w nim

streszczenia większości prezentacji), a także spis referatów wygłoszonych w tym samym roku na posiedzeniach naukowych pracowników Instytutu Geologii UAM (11 odczytów).

Tom jest obszerny, wraz z rycinami i innymi załącznikami zawiera 200 stron drukowanego tekstu. Materiały są dobrze przygotowane pod względem merytorycznym i starannie pod względem edytorskim. Poszczególne streszczenia różnią się nieco objętością i szczegółowością podawanych informacji, większość z nich to dobrze przygotowane artykuły naukowe, podano w nich przedmiot, cel i metodykę badań, zaprezentowano wyniki, inne możliwe interpretacje i problemy dyskusyjne. Teksty są przeważnie bardzo bogato ilustrowane i mają obszerne spisy cytowanej literatury.

Na szczególną uwagę zasługują dwa ostatnie artykuły Jana Koziaara. W części I przedstawił on ogólny mechanizm rozwoju orogenów śródlądowych na podstawie analizy ich poszczególnych elementów: zapadliska przedgórskiego, strefy korzeniowej, zapadliska śródgórskiego i pasma fałdowego. Analiza ta prowadzi do ogólnego wniosku o tensyjnych warunkach powstawania omawianych orogenów. W części II J. Koziaar opisał wiele regionalnych przykładów orogenów tensyjnych (m.in. Karpaty, rejon Morza Śródziemnego, Kordyliery Kanadyjskie, Apalache i Himalaje). Obydwa artykuły są obszerne, starannie przygotowane, zarówno od strony merytorycznej, jak i technicznej, i bogato ilustrowane. Wywody są przejrzyste, a wnioski wnikliwie i przekonująco argumentowane. W zakończeniu autor podkreślił znaczenie tensyjnych orogenów jako kolejnego argumentu potwierdzającego ekspansję Ziemi. Mając na uwadze prowadzone od wielu już lat ożywione spory na temat różnych hipotez tektoniki globalnej, należy uznać obydwie te artykuły jako cenne i ważny głos w tej dyskusji.

Podsumowując, trzeba podkreślić, że znakomita większość artykułów zawiera bogate i ważne treści merytoryczne, a tom ten jest wartościową dokumentacją aktywności naukowej Oddziału Poznańskiego Polskiego Towarzystwa Geologicznego w 2004 r.

Ryszard Kryza